

Floristický a vegetační inventarizační průzkum Přírodní rezervace Rašeliniště Bažantka

Floristic and vegetation research of Bažantka fen reserve

MICHAL PLUNDER

Jana Žižky 340, CZ – 588 56 Telč; e-mail: plunder@post.cz

Abstract: The results of the floristic and phytosociological research of the Bažantka peat bog reserve in the Bohemian-Moravian Highlands are introduced. The locality represents a complex of fen and littoral vegetation, willow and alder carrs fastening Doupský fishpond with macrophyte vegetation in the Třešský stream valley. The floristic and phytosociological research was carried out during the entire vegetation season in 2001 and 2002. Overall, 134 species of vascular plants were found in this locality during this research. Eighteen species of vascular plants included in the Czech Red List (Holub and Procházka, 2000) were found. The most important species is the *Nuphar pumila*, whose large population occupies Doupský fishpond. Numerous populations of the rare and endangered species *Menyanthes trifoliata*, *Potentilla palustris*, *Stellaria palustris*, *Tephrosia crispa* and *Valeriana dioica* were recorded. On the other hand, many very rare species have died out since the second half of the 20th century in consequence of drainage and other deterioration. For example, *Carex limosa*, *Carex lasiocarpa* and *Dactylorhiza majalis* occur only sporadically in the study site. The vegetation survey of the reserve includes a short description of the plant communities and the map of the current vegetation is attached. Selected vegetation units were documented by 26 phytosociological relevés.

Key words: actual vegetation, Bohemian-Moravian Highlands, Czech Republic, endangered species, fen, plant inventory list

ÚVOD

Rašeliniště Bažantka představuje typ přechodového a údolního rašeliniště. Rašeliniště vzniklo v průběhu pozdní kolonizace, druhotnou přeměnou původních podmáčených porostů olše a smrku (Rybníček 1974). Původní rozloha byla 7 ha a vlastní centrální rašeliniště bylo obklopeno komplexem rašelinných luk na okolních svazích. Po roce 1945 byl tento stav silně narušen odvodněním a hnojením. V 60. letech minulého století zde myslivci provedli umělou výsadbu vrb. Nejvýznamnější zásah však lokalitu postihl v letech 1976–78, kdy byly odvodněny okolní rašelinné louky a otevřené odvodňovací příkopy prořaly i vlastní rašeliniště (Růžička 1987).

I přes tyto zásahy bylo rašeliniště v roce 1982 vyhlášeno jako chráněný přírodní výtvor a později jako PR Rašeliniště Bažantka.

Inventarizační průzkum byl zpracován v rámci diplomové práce na katedře biologie Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni (Plunder 2006).

METODIKA

Aktuální seznam cévnatých rostlin byl na lokalitě zaznamenán během dvou vegetačních sezon (2001–2002). V těchto sezonách bylo vymezené území navštěvováno nejméně jednou za dva týdny. Do přírodní rezervace byly zahrnuty úzké porosty, které oddělují plochu od zemědělsky obdělávané půdy. Jedná se o východní a jižní okraj rezervace. Kromě vlastní přírodní rezervace byl proveden také průzkum Doupského rybníka a mokřadní olšiny, která se nachází při severovýchodním okraji rezervace. Tyto plochy byly do celkové inventarizace zahrnuty, avšak hodnoceny byly odděleně (tab. 3, obr. 1).

Nomenklatura vyšších rostlin je sjednocena podle Klíče ke květeně České republiky (Kubát et al. 2002). Aktuální seznam je porovnán s dříve publikovanými údaji (Růžička 1987, Rybníček et Rybníčková 1970, 1972) a dále údaji L. Čecha z roku 1998 (unpubl.) (tab. 3). Determinaci mechorostů provedla RNDr. Zdeňka Chocholoušková, Ph.D. Nomenklatura mechorostů je převzata podle práce Check and Red List of bryophytes of the Czech Republic (Kučera et Váňa 2003). Seznam mechorostů zahrnuje především nejhojnější charakteristické taxony (tab. 3). Nejedná se tedy o komplexní inventarizační bryologický průzkum.

Ohrožené a vzácné taxony jsou řazeny do kategorií uvedených v Červeném seznamu (Procházka 2001) a do stupně jejich ochrany podle vyhlášky Ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb., či v případě regionálně chráněných druhů podle nařízení OkÚ Jihlava č. 8/99.

Studium vegetace bylo provedeno klasickými metodami curyšsko-montepelliérské školy, fytoocenologické snímky byly zaznamenány s použitím sedmistupňové Braun-Blanquetovy škály (Braun-Blanquet 1932, Moravec et al. 1994). Celkem bylo zaznamenáno 26 fytoocenologických snímků, z toho 16 snímků v přírodní rezervaci, 5 v podmáčené olšině a 5 v litorálním porostu Doupského rybníka. Velikost zaznamenaných snímků byla různá dle charakteru biotopu a je uvedena v popisu snímku. Všechny fytoocenologické snímky byly zaznamenány v sezoně 2003. Jednotky aktuální vegetace jsou klasifikovány na úrovni svazu případně asociace. Není-li možno jednotku jednoduše syntaxonomicky definovat, je vymezena na základě druhové skladby a ekologických charakteristik. Nomenklatura syntaxonů je sjednocena podle práce Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení (Moravec 1995). Pouze as. *Calamagrostietum lanceolatae* je použita dle Katalogu biotopů České republiky (Chytrý et al. 2001). Jednotlivé syntaxony byly přiřazeny do biotopů definovaných dle Katalogu biotopů České republiky (Chytrý et al. 2001). Kódy těchto

biotopů jsou uvedeny za konkrétním syntaxonem v popisu jednotek aktuální vegetace. Na základě vymapovaných typů vegetace byla sestavena mapa současné vegetace PR Rašeliniště Bažantka. Z důvodu přehlednosti byly jednotky použité v mapě uvedeny dle Katalogu biotopů České republiky (Chytrý et al. 2001).

Veškeré uvedené zeměpisné souřadnice byly zaměřeny pomocí přístroje Garmin Etrex v souřadnicovém systému WGS-84.

CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Rašeliniště Bažantka leží v kraji Vysočina, cca 6 km ssz. od Telče. Lokalita spadá do katastrálního území obcí Doupě a Řídelov. Přírodní rezervace leží na pravém břehu Třeštského potoka mezi rybníky Drdák a Doupský, přibližně v poloze 49°14'05" severní šířky a 15°25'05" východní délky, cca 500 m zjz. od obce Doupě v nadmořské výšce 590 m. Rozloha vlastní přírodní rezervace je 4,2 ha a celková rozloha inventarizovaného území včetně přilehlých olšin a Doupského rybníka je 12,5 ha.

Sledované území představuje melioracemi narušenou relativně širokou nivou Třeštského potoka s částečně zachovalými porosty údolního rašeliniště a celého spektra degradačních stádií rašeliništních biotopů a dalších mokřadních nelesních i lesních společenstev. Severovýchodní část sledovaného území tvoří Doupský rybník s cennou vegetací vodních makrofyt. Lokalita je obklopena lučními porosty s různou mírou zkulturnění, polními kulturami, drobnými lesními kulturami, na jv. silnicí a na sv. obcí Doupě.

Doupský rybník je vodní dílo staré cca 400 let o výměře 5,1667 ha. Spadá do katastrálního území obce Doupě. Rybník je průtočný, leží v soustavě Třeštského potoka o rozloze povodí 36,2 km². Normální hladina rybníka je stanovena na úrovni 591,12 m n. m. s tolerancí + 20 cm. Při této hladině je zatopena plocha 5,17 ha a objem cca 37 000 m³. Průměrný roční dlouhodobý průtok (Q_a) je 0,610 m³·s⁻¹. Rybník do současnosti slouží k hospodářskému chovu ryb. Slovení ryb se provádí jednou za rok, dle potřeby na jaře nebo na podzim. Ryby byly přikrmovány pouze v minulosti, a to převážně obilninami. Nikdy nebyly aplikovány intenzifikační látky (hnojení, vápnění) ani insekticidní a herbicidní přípravky (Fridrychovský, in verb).

Geologickým podkladem sledovaného území jsou horniny moldanubického plutonu, konkrétně dvojslídne drobně až středně zrnité žuly, místy drobně porfyrické mrákotínského typu. V prostoru nivy Třeštského potoka jsou tyto horniny překryty deluviálními písčitohlinitými sedimenty. V centrální části území se nalézá menší ložisko rašeliny, v okolí Třeštského potoka a přiléhajícího Doupského rybníka jsou fluviální uloženiny. Organozem typická o maximální mocnosti 170 cm přechází v okrajových částech do organozemě glejové a gleje organozemního, na ně navazuje kambizem dystrická a kyselá varieta typické kambizemě s doprovodnými pseudogleji (Čech et al. 2002).

Z hlediska regionálně-geomorfologického členění České republiky náleží území k Česko-moravské soustavě, k provin-

cii Česká vysočina a je součástí podsoustavy Českomoravské vrchoviny, celku Javořícká vrchovina, podcelku Jihlavské vrchy a okrsku Řásenská vrchovina (Demek et al. 1987).

PR Rašeliniště Bažantka je odvodňováno Třeštským potokem, který tvoří významný pravostranný přítok řeky Jihlavy. Z hlediska fyto geografického členění ČR se území přírodní rezervace nachází v okrese 90. Jihlavské vrchy Českého oreofytika (Skalický 1988) a v kvadrantu 6758d středo-evropského síťového mapování (Ehrendorfer et Hamann 1965).

Potenciální přirozenou vegetaci území tvořily podle Neuhäuslové (Neuhäuslová et Moravec 1997, Neuhäuslová et al. 1998) acidofilní bikové bučiny svazu *Luzulo-Fagion*.

HISTORIE BOTANICKÉHO VÝZKUMU

První podrobnější výzkum této lokality provedli J. Klika a J. Šmarda (Klika et Šmarda 1944), kteří podali také návrh na ochranu Rašeliniště Bažantka.

Největší zásluhu na prozkoumání vegetace rašeliniště a rašelinných luk na Českomoravské vrchovině měli manželé Rybníčkoví. Na ploše dnešní rezervace prováděli výzkumy v letech 1958–1968. Své výsledky publikovali v celé řadě prací (Rybníček 1974, Rybníčková 1974, Rybníček et Rybníčková 1961, 1970, 1972).

V letech 1973–1979 prováděl výzkum květeny na vybraných rašeliništích a rašelinných loukách v okolí Telče Ivan Růžička (Růžička 1981, 1987). Podnětem pro výzkum těchto lokalit se stal projekt na odvodnění pramenné oblasti řeky Moravské Dyje, který vypracoval v roce 1968 Hydroprojekt Brno. Součástí výzkumu byla i fotodokumentace, která zachycuje lokality před a po odvodňovacích pracích a sběr herbářových položek, které jsou uloženy ve sbírkách Muzea Vysočiny Jihlava (MJ).

Další cenná botanická data o této lokalitě shromažďoval J. Švarc z Třeště. Tato data však nejsou nikde publikována.

Poslední komplexní soupis druhů této lokality pořídil v roce 1993 a v roce 1998 L. Čech, jako inventarizační soupis pro rezervační knihu PR, která je k dispozici na AOPK Havlíčkův Brod a na Krajském úřadě Vysočina.

Cílem provedeného průzkumu bylo zmapování reálné vegetace území, podrobný soupis taxonů vyšších rostlin a porovnání s dříve publikovanými údaji.

Vlastní průzkum zahrnuje nejen vlastní rašeliniště, nýbrž i přilehlý Doupský rybník s litorálními porosty a k němu přiléhající mokřadní olšinu.

VEGETACE STUDOVANÉHO ÚZEMÍ

Struktura a složení vegetace PR bylo v minulosti velmi negativně ovlivněno řadou zásahů a vlivů (výsadba vrb, odvodnění, eutrofizace, absence hospodaření aj.). Rozloha rašelinných biotopů se po drastickém odvodnění v 70. letech 20. století zmenšila téměř o polovinu. Dnešní zastoupení jednotlivých společenstev je závislé především na výšce

hladiny podzemní vody. Dnes, kdy rozloha vlastní rašeliniště je pouze 4,2 ha, zabírají společenstva charakterizující přechodová rašeliniště (svaz *Eriophorion gracilis* a *Sphagno recurvi-Caricion canescentis*) přibližně asi jen jednu pětinu z celé plochy vlastní rezervace. Narušení vodního režimu, redukce cenných mikrostanovišť vlivem postupující sukcese dřevin, absence pravidelné seče či zvýšená eutrofizace jsou příčinou změn druhového složení a stavu přírodních společenstev na lokalitě. Zvýšený přísun živin napomáhá k šíření rákosu obecného (*Phragmites australis*) do nejcennějších ploch rašeliniště, významně se též šíří porosty *Calamagrostis canescens*. Na studovaném území se prolíná vegetace rákosin, rašelinišť, mokřadních vrbín, podmáčených vlhkých luk, vysokých ostříc s porosty vysázených vrb a náletových dřevin. Z lesní vegetace je zastoupena mokřadní olšina (L1) sv. *Alnion glutinosae* při JZ břehu Doupského rybníka, jejíž větší část má zachovalý kopečkovitý mikrorelief s výskytem některých významných druhů. Litorální porost je většinou tvořen společenstvy vysokých ostříc (M1.7) a rákosinami (M1.1). Velmi významná je bohatě vyvinutá vegetace vodních makrofyt.

Různý stupeň degradace porostů umožňuje většinou zařazení společenstev v syntaxonomickém systému pouze na úroveň svazu.

Syntaxonomický přehled vegetace

(nejsou zahrnuta společenstva s dominancí pionýrských dřevin a další biotopy silně ovlivněné člověkem)

tř. *Lemnetea*

- ř. *Lemnetalia minoris*
 - sv. *Lemnion minoris*
 - sv. *Nymphaenion albae*
 - as. *Nupharetum pumilae*

tř. *Potametea*

- ř. *Potametalia*
 - sv. *Magnopotamion*

tř. *Phragmito-Magnocaricetea*

- ř. *Phragmitetalia*
 - sv. *Phragmition communis*
 - as. *Phragmitetum communis*
 - as. *Typhetum latifoliae*
- ř. *Magnocaricetalia*
 - sv. *Caricion rostratae*
 - sv. *Caricion gracilis*
 - as. *Phalaridetum arundinaceae*

tř. *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*

- ř. *Scheuchzerietalia palustris*
 - sv. *Eriophorion gracilis*
 - sv. *Sphagno recurvi-Caricion canescens*

tř. *Molinio-Arrhenatheretea*

- ř. *Molinetalia*

- sv. *Calthion*
 - podsv. *Calthenion*
 - as. *Scirpetum sylvatici*
 - podsv. *Filipendulenion*

tř. *Alnetea glutinosae*

- ř. *Salicetalia auritae*
 - sv. *Salicion cinereae*
- ř. *Alnetalia glutinosae*
 - sv. *Alnion glutinosae*
 - as. *Calamagrostio canescentis-Alnetum*

Charakteristika jednotek aktuální vegetace

Makrofytní vegetace stojatých vod

Na Doupském rybníku se vyskytuje zcela unikátní populace stulíku malého (*Nuphar pumila*), která je rozšířena po celé vodní ploše. Syntaxonomicky jednotku reprezentuje sv. *Nymphaenion albae* (V1F). Ojedinele se v návaznosti na litorální porost vyskytuje *Potamogeton pusillus*.

Dále se vegetace vodních makrofyt vyskytuje v odvodňovacím příkopu při západní hranici rezervace. Syntaxonomicky se jedná o vegetaci sv. *Lemnion minoris* se zastoupením *Lemna minor* a *Spirodela polyrhiza* a submerzní hustý porost bez ostatních druhů zde vytváří invazní *Elodea canadensis* (sv. *Magnopotamion*, V1G).

Rákosiny

Jednotka zahrnuje kompaktní a často monodominantní porosty druhu *Phragmites australis*. Původní porost litorálních rákosin tvořil pouze menší část při severozápadním okraji rezervace. Postupně se však rozšiřuje do nejzachovalějších ploch, a to v podobě terestrických rákosin. Dále jednotka zahrnuje až 2,5 m vysoký hustě zapojený porost orobince širolistého (*Typha latifolia*) dosahující až 80 % pokryvnosti při západním okraji Doupského rybníka. V místech s menším zápojem a nižším vodním sloupcem jsou akcesoricky přimíšeny další druhy jako svízel bahenní (*Galium palustre*), šišák vroubkovaný (*Scutellaria galericulata*), kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*) a halucha vodní (*Oenanthe aquatica*).

Ze syntaxonomického hlediska se jedná o porosty sv. *Phragmition communis* (as. *Typhetum latifoliae*, as. *Phragmitetum communis*, M1.1).

Vegetace vysokých ostříc

Ostřicové porosty (M1.7) jsou roztroušeně přítomny po celé ploše území. Souvislé porosty tvoří *Calamagrostis canescens*, jejichž fytoecologické zařazení není v běžně dostupné literatuře jasně dáno. Porost vytváří charakteristické buly a je druhově chudý. Mezi jednotlivými trsy lze najít druhy vyššího vzrůstu jako např. *Lysimachia vulgaris*, *Stachys palustris* či *Lythrum salicaria*. Na některých rozvolněnějších místech dosahuje nízké pokryvnosti vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*). Na jednotlivých bultech rostou

byliny menšího vzrůstu jako *Galium palustre*, *Galium uliginosum* aj. Podél odvodňovacích kanálů jsou zastoupeny porosty s dominantním zastoupením *Carex rostrata* (sv. *Caricion rostratae*).

Porosty s dominantním zastoupením *Calamagrostis canescens* většinou přecházejí v porosty přechodových rašelinišť sv. *Sphagno recurvi-Caricion canescentis*. Při východní hranici PR a jz. okraji Doupského rybníka je fragmentárně zastoupen porost s dominantní *Phalaris arundinacea* (as. *Phalaridetum arundinaceae*).

Přechodová rašeliniště

Společenstva přechodových rašelinišť (R2.3) tvoří vlastní střed přírodní rezervace a jedná se o její nejcennější část. Tato společenstva jsou z části poznamenána degradačními sukcesními pochody. Jedná se o společenstva svazů *Sphagno recurvi-Caricion canescentis* a *Eriophorion gracilis*. Ve fragmentech těchto formací se vyskytuje řada vzácných a ohrožených druhů, např. *Carex lasiocarpa*, *Carex limosa*, *Dactylorhiza majalis*, *Menyanthes trifoliata*, *Potentilla palustris* aj. a dalších typických druhů rašelinišť a rašelinných luk jako *Eriophorum angustifolium* či *Viola palustris*. Z původní plochy zbyl v podstatě pouze zlomek. Celkové snížení hladiny podzemní vody a šířící se rákos degradují i stávající společenstva. Při severní straně dochází k zarůstání plochy náletem a terestrickou rákosinou. Při východní hranici přechází tyto porosty do vlhkých pcháčkových luk svazu *Calthion palustris*. Na jižní a západní straně jsou tato společenstva ohraničena odvodňovacím kanálem.

Vlhké pcháčkové louky

Společenstva vlhkých luk a lad (T1.5, T1.6) svazu *Calthion palustris* navazují na nejcennější plochy rašelinných společenstev a zabírají při východním okraji rezervace poměrně rozsáhlou plochu. Tato společenstva vznikají na místě původního rašeliniště jako důsledek přirozené sukcese podpořené postupným vysušováním a zvýšenou eutrofizací. Vyskytují se zde např. *Angelica sylvestris*, *Caltha palustris*, *Deschampsia cespitosa*, *Juncus filiformis*, *Scirpus sylvaticus*, *Tephrosieris crispa*, *Viola palustris*. Místy mají porosty blízko ke společenstvům sv. *Caricion fuscae* a při jižním okraji ke sv. *Violion caninae*. Na jv. a jz. okraji se fragmentárně vyskytují porosty s převahou *Scirpus sylvaticus* (as. *Scirpetum sylvatici*), místy ruderalizované druhy *Calamagrostis epigejos* a *Urtica dioica*.

Maloplošně jsou vyvinuta společenstva vysokobylinných lad podsv. *Filipendulenion*. Jedná se o monodominantní porost s tužebníkem jilmovým (*Filipendula ulmaria*). Nižší bylinné patro je vyvinuto minimálně. Jedná se převážně o druhy jako *Viola palustris*, *Galium uliginosum*, *Lysimachia vulgaris* a *Lycopus europaeus*. Tyto porosty jsou fragmentárně zastoupeny při východním okraji rezervace a střídají se s porosty druhů *Calamagrostis canescens*, *Calamagrostis epigejos* a *Phalaris arundinacea*.

Mokřadní vrbiny

Mokřadní vrbiny (K1) jsou tvořeny mohutnými polykormony převážně druhů *Salix aurita*, *Salix cinerea*, dále je zastoupena *Salix pentandra* a *Frangula alnus*. V místech, kde expandující *Phragmites australis* ještě nedosahuje většího zápoje, jsou v bylinném patře zastoupeny některé druhy rašelinišť, např. *Viola palustris*, *Eriophorum angustifolium* a *Menyanthes trifoliata*. V mechovém patře mají největší zastoupení *Pohlia nutans*, *Polytrichum commune* a *Sphagnum teres*. Jednotlivé polykormony vrb se vyskytují téměř po celé ploše rezervace. Souvislejší porosty se vyskytují při severním okraji. Tyto porosty jsou v mozaice s nálety pionýrských dřevin.

Mokřadní olšiny

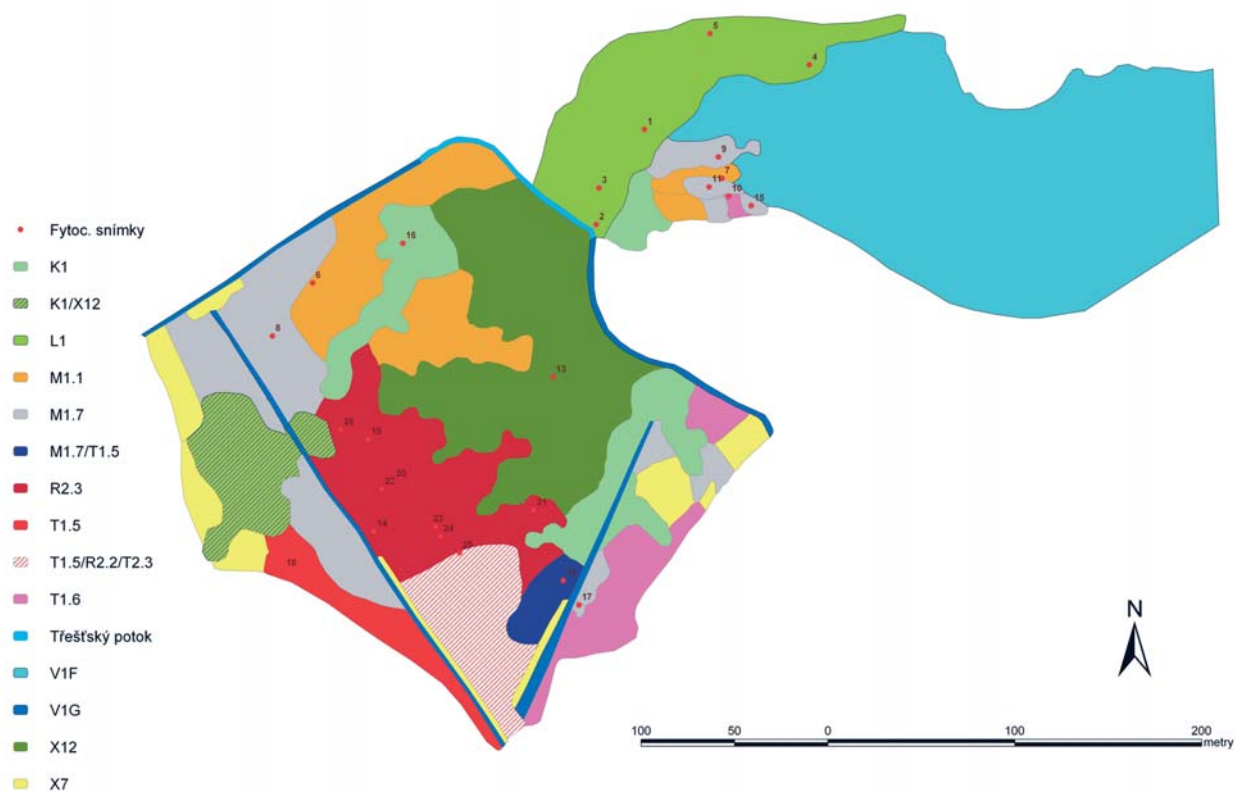
Vegetace mokřadních olšin (L1) svazu *Alnion glutinosae* je vyvinuta především v návaznosti na litorál Doupského rybníka. Stromové patro je tvořeno hlavně *Alnus glutinosa* s příměsí *Betula pendula*, *Picea abies* a *Sorbus aucuparia*. Keřové patro je tvořeno náletem druhů stromového patra a krušinou olšovou (*Frangula alnus*). Bylinné patro je poměrně různorodé a mění se v závislosti na stupni zamokření a přísunu živin z okolních pozemků a přítoku Třešťského potoka. Na jižní straně olšiny, na v létě vysychavých místech zasažených odvodněním a eutrofizací dominuje *Phragmites australis* a *Phalaris arundinacea*. Dále tyto porosty přecházejí v typické společenstvo as. *Calamagrostio canescentis-Alnetum glutinosae*, s dominantním zastoupením *Calamagrostis canescens*, místy se *Scirpus sylvaticus* a *Glyceria maxima*. Hladina podzemní vody se i v letních měsících drží na úrovni půdního povrchu. Místy je vyvinut kopečkovitý mikrorelief tvořený vyvýšeninami kolem pat stromů a vodou zaplněnými sníženinami. Na vyvýšeninách se vyskytují druhy jako *Athyrium filix-femina*, *Dryopteris carthusiana* a *Impatiens noli-tangere*, zatímco ve sníženinách dominují *Carex elongata*, *Calamagrostis canescens*, *Acorus calamus*, *Callitriche* sp. či *Menyanthes trifoliata*.

Ruderální vegetace

Ruderální vegetaci představují jednotlivé plošně omezené porosty vyskytující se především při okrajích rezervace s významným zastoupením *Anthriscus sylvestris*, *Urtica dioica*, *Galium aparine* a *Sambucus nigra*. Často jsou tato místa využívána ke kompostování biomasy vzniklé při kosení. Dále se zde vyskytují porosty expanzní třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*), která se šíří převážně po deponiích zeminy vzniklých při hloubení odvodňovacích kanálů.

Nálety pionýrských dřevin

Jednotka zahrnuje především porosty při severním okraji rezervace. Jedná se o dřeviny *Alnus glutinosa*, *Betula pendula*, *Salix caprea*, *Sambucus nigra* a *Frangula alnus*. Tyto porosty byly v minulosti ještě podpořeny umělou výsadbou vrb. Velká část těchto porostů se vyskytuje v mozaice se společenstvy sv. *Salicion cinerae*. V bylinném patře dominuje rákos (*Phragmites australis*).

Obr. 1. Mapa aktuální vegetace na lokalitě, stav v roce 2004 a umístění zaznamenaných fytoecologických snímků.
 Fig. 1. Map of the actual vegetation in 2007 and position of the recorded phytosociological relevés.

Tab. 1. Fytocenologické snímky jednotlivých typů aktuální vegetace Přírodní rezervace Bažantka a Doupského rybníka.
 Tab. 1. Phytosociological relevés of the actual vegetation types of the Bažantka peat bog reserve and the Doupský fishpond.

snímek č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
celková pokryvnost (%)	95	100	100	100	80	100	85	100	90	90	95	100	100	95	100	100	95	95	95	95	100	95	100	95	100	80		
E₃	65	70	70	0	70	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80	
E₂	5	10	10	50	5	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	
E₁	95	100	100	10	80	100	85	100	90	90	95	100	100	95	100	100	95	95	70	90	100	95	95	95	100	80	80	
E₀	0	10	10	100	20	0	0	0	0	0	0	0	0	20	5	0	0	0	70	70	50	10	80	30	40	40	40	
E₃																												
<i>Betula pendula</i>	r	.	.	.	r	r	4	
<i>Alnus glutinosa</i>	3	3	3	.	3	r	r	
<i>Betula pubescens</i>	3	
<i>Salix cinerea</i>	2	
<i>Salix pentandra</i>	2	r	
<i>Picea abies</i>	r	
<i>Sorbus aucuparia</i>	.	r	
E₂																												
<i>Frangula alnus</i>	+	r	.	3	
<i>Alnus glutinosa</i>	r	r	1	1	.	r	
<i>Salix cinerea</i>	1	
<i>Sorbus aucuparia</i>	.	1	r	r	
<i>Betula pendula</i>	r	
<i>Betula pubescens</i>	r	
E₁																												
<i>Calamagrostis canescens</i>	4	.	1	.	r	.	.	.	1	1	.	5	5	+	1	2	.	2	1	1	.	2	+	.	.	2	.	
<i>Phalaris arundinacea</i>	2	.	5	1	
<i>Calltha palustris</i>	2	3	2	.	r	r	+	.	.	2	.	.	2	1	.	2	.	.	.	2	.	1	
<i>Galium palustre</i>	2	1	1	.	2	3	+	2	1	+	.	.	1	.	+	+	+	.	2	.	1	.	3	3	2	.	2	
<i>Lysimachia vulgaris</i>	+	1	1	+	1	.	.	1	.	r	.	3	1	+	3	3	.	.	2	1	r	.	1	1	+	1	1	
<i>Urtica dioica</i>	+	3	1	.	.	.	r	+	+	
<i>Angelica sylvestris</i>	+	.	r	r	r	r	.	r	1	.	.	+	1	2	r	.	
<i>Equisetum palustre</i>	1	.	r	.	2	1	.	.	r	1	.	.	.	1	.	.	.	1	+	.	2	2	
<i>Juncus conglomeratus</i>	1	r	.	.	.	2	r	2	+	.	
<i>Dryopteris filix-mas</i>	1	
<i>Lycopus europeus</i>	1	.	2	.	1	r	r	r	+	
<i>Dryopteris carthusiana</i>	r	
<i>Phragmites australis</i>	.	5	5	.	.	5	1	3	r	1	
<i>Convulvulus arvensis</i>	.	3	

snímek č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
celková pokryvnost (%)	95	100	100	100	80	100	85	100	90	90	95	100	100	95	100	100	95	95	95	100	95	100	95	100	95	100	80
E ₃	65	70	70	0	70	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80
E ₂	5	10	10	50	5	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0
E ₁	95	100	100	10	80	100	85	100	90	90	95	100	100	95	100	100	95	95	70	90	100	95	95	95	95	100	80
E ₀	0	10	10	100	20	0	0	0	0	0	0	0	0	20	5	0	0	0	70	70	50	10	80	30	40	40	
<i>Galium aparine</i>	.	3	2
<i>Viola palustris</i>	.	2	.	1	1	1	.	1	.	.	.	1	1	.	1	.	.	3	+	1	.
<i>Cardamine amara</i>	.	2	2
<i>Aegopodium podagraria</i>	.	r
<i>Galium uliginosum</i>	.	1	1	.	2	2	.	1	r	.	.	.	1	.	.	1	.	2	.	.	1	.	.	3	3	2	.
<i>Impatiens parviflora</i>	.	+
<i>Equisetum fluviatile</i>	.	.	r	r	2	.	.	.	+	1	.	.	1	r	1	1	1	1	1	2
<i>Cirsium palustre</i>	.	.	r	.	r	r	.	+	+	.	r	1	r	1	.	.	r
<i>Mentha arvensis</i> agg.	.	.	2	.	2	+	1	+	1	.	+	+
<i>Glyceria maxima</i>	1
<i>Carex lasiocarpa</i>	+	5
<i>Eriophorum angustifolium</i>	1	+	+	+	5
<i>Menyanthes trifoliata</i>	3	.	.	1	+	5	3	4	1	5	3	1	3	.	.
<i>Typha latifolia</i>	2	.	5
<i>Carex vesicaria</i>	1	.	.	.	3	4	.	2
<i>Potentilla palustris</i>	3	1	.	.	4	.	.	.	+	2	3	4	4	1	r	3	.	
<i>Carex rostrata</i>	r	.	.	.	3	+
<i>Acorus calamus</i>	1
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	1	.	r	.	+
<i>Calitriche palustris</i>	1	+
<i>Sparganium erectum</i>	1
<i>Carex vulpina</i>	+
<i>Dryopteris dilatata</i>	+
<i>Epilobium hirsutum</i>	+	1
<i>Glyceria fluitans</i>	1	.	.	.	1	3
<i>Carex elongata</i>	2	1
<i>Scutellaria galericulata</i>	+
<i>Lythrum salicaria</i>	r	.	.	r
<i>Juncus effusus</i>
<i>Juncus filiformis</i>	3
<i>Calamagrostis epigejos</i>	+	2	1	.
<i>Festuca rubra</i>	+	+
<i>Agrostis canina</i>	+	+
<i>Alopecurus pratensis</i>	r	+

snímek č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
celková pokryvnost (%)	95	100	100	100	80	100	85	100	90	90	95	100	100	95	100	100	95	95	95	95	100	95	100	95	100	80
E₃	65	70	70	0	70	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E₂	5	10	10	50	5	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0
E₁	95	100	100	10	80	100	85	100	90	90	95	100	100	95	100	100	95	95	70	90	100	95	95	95	100	80
E₀	0	10	10	100	20	0	0	0	0	0	0	0	0	20	5	0	0	0	70	70	50	10	80	30	40	40

Hypnum cupressiforme

Pohlia nutans

Dicranella heteromalla

Plagiomnium affine

Plagiothecium denticulatum

Snímek 1: sv. *Alnion glutinosae*, as. *Calamagrostis canescentis-Ainetum*, 100 m², N 49°14'7,34", E 15°25'38,91", 15. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 2: sv. *Alnion glutinosae* s dominantním *Phragmites australis*, 100 m², N 49°14'5,73", E 15°25'37,61", 15. 8. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 3: sv. *Alnion glutinosae* s dominantní *Phalaris arundinacea*, 100 m², N 49°14'6,21", E 15°25'37,72", 15. 8. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 4: sv. *Alnion glutinosae* s převahou rašelíníků, 25 m², N 49°14'8,17", E 15°25'42,73", 16. 8. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 5: sv. *Alnion glutinosae*, 80 m², N 49°14'8,4", E 15°25'40,55", 16. 8. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 6: sv. *Salicion cinerea*, 49 m², N 49°14'4,83", E 15°25'34,29", 2. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 7: sv. *Phragmition communis*, as. *Typhetum latifoliae*, 25 m², N 49°14'5,93", E 15°25'41", 17. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 8: sv. *Phragmition communis*, 64 m², N 49°14'4,29", E 15°25'31,67", 2. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 9: sv. *Caricion rostratae*, 36 m², N 49°14'6,44", E 15°25'40,51", 17. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 10: sv. *Caricion gracilis*, 25 m², N 49°14'5,65", E 15°25'41,39", 17. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 11: sv. *Caricion gracilis*, 36 m², N 49°14'5,59", E 15°25'40,87", 17. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 12: porost *Calamagrostis canescens*, 16 m², N 49°13'59,04", E 15°25'37,93", 23. 7. 2003, M. Plunder.

Snímek 13: porost *Calamagrostis canescens*, 100 m², N 49°14'2,31", E 15°25'29,82", 2. 8. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 14: porost se *Salix rosmarinifolia*, 16 m², N 49°13'59,3", E 15°25'32,91", 24. 7. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 15: sv. *Calthion palustris*, podsv. *Filipendulion*, 25 m², N 49°14'5,43", E 15°25'42,28", 17. 8. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 16: sv. *Calthion palustris*, podsv. *Filipendulion*, 25 m², N 49°13'58,52", E 15°25'38,81", 25. 7. 2003, M. Plunder.

Snímek 17: sv. *Calthion palustris*, podsv. *Calthion*, 25 m², N 49°13'58,25", E 15°25'31,42", 15. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 18: sv. *Calthion palustris*, 25 m², N 49°13'57,05", E 15°25'36,33", 15. 8. 2003, M. Plunder.

Snímek 19: sv. *Eriophorion gracilis*, 64 m², N 49°14'0,79", E 15°25'32,82", 24. 7. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 20: sv. *Eriophorion gracilis*, 4 m², N 49°13'59,98", E 15°25'33,68", 23. 7. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 21: sv. *Eriophorion gracilis*, 16 m², N 49°13'59,95", E 15°25'37,12", 23. 7. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 22: sv. *Sphagno recurvi-Caricion canescentis*, 12 m², N 49°14'0,17", E 15°25'32,87", 23. 7. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 23: sv. *Sphagno recurvi-Caricion canescentis*, 25 m², N 49°13'59,46", E 15°25'34,32", 23. 7. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 24: sv. *Sphagno recurvi-Caricion canescentis*, 25 m², N 49°13'59,16", E 15°25'34,86", 23. 7. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 25: porost *Calamagrostis epigejos*, 16 m², N 49°13'58,97", E 15°25'34,96", 23. 7. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

Snímek 26: porost pionýrských dřevin, 100 m², N 49°14'2,07", E 15°25'36,72", 2. 8. 2003, M. Plunder, mechorosty Z. Chocholoušková.

FLÓRA STUDOVANÉHO ÚZEMÍ

Na inventarizované ploše Přírodní rezervace a v přilehlém území bylo v letech 2001–2002 zaznamenáno 160 druhů cévnatých rostlin (tab. 3). Vzhledem k omezené rozloze i pestrosti rostlinných společenstev se jedná o počet relativně vysoký. Ovšem rozdíly v počtech druhů mezi dříve provedenými průzkumy ukazují na značnou devastaci rašeliništních a lučních biotopů v minulosti, která způsobila dnes již nevratné změny v druhovém i vegetačním složení lokality.

Hlavní rozdíly se objevují v počtech druhů Červeného seznamu cévnatých rostlin České republiky (Procházka 2001) a druhů zvláště chráněných vyhláškou Ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb. (tab. 2).

Tab. 2. Porovnání počtu vzácných, ohrožených a zvláště chráněných druhů uvedených jednotlivými autory pouze pro vlastní rašeliniště Bažantka. Nejsou zde zahrnuty druhy zaznamenané v letech 2001–2002 mimo území vlastní Přírodní rezervace.

Tab. 2. Comparison of number of the rare and endangered species mentioned by the authors for the Bažantka peat-bog reserve. Species recorded in 2001–2002 outside the reserve are not included.

§ – Chráněný druh podle vyhl. MŽP ČR č. 395/1992 Sb.

C – Druh Černého a červeného seznamu ČR (Procházka 2001)

Autor	C	§	celkem
Rybníček et Rybníčková (1970, 1972)	23	11	23
Růžička (1987)	17	7	17
Čech (unpubl. 1998)	13	4	13
Plunder (data z let 2001–2002)	14	4	14

Manželé Rybníčkoví (Rybníček et Rybníčková 1970, 1972) uvádějí tyto druhy: *Carex diandra*, *C. lasiocarpa*, *C. limosa*, *C. pulicaris*, *Dactylorhiza majalis*, *Drosera rotundifolia*, *Eriophorum latifolium*, *Juncus alpinarticulatus*, *Menyanthes trifoliata*, *Montia fontana* (pravděpodobně záměna s *M. hallii*), *Oxycoccus palustris*, *Pedicularis palustris*, *Pedicularis sylvatica*, *Potentilla palustris*, *Salix rosmarinifolia*, *Scorzonera humilis*, *Stellaria palustris*, *Tephrosieris crispa*, *Trifolium spadiceum*, *Trichophorum alpinum*, *Urticularia minor*, *Valeriana dioica* a *Veronica scutellata*.

Z těchto druhů bylo v letech 2001–2002 zaznamenáno pouze 11 taxonů (*Carex lasiocarpa*, *C. limosa*, *Dactylorhiza majalis*, *Menyanthes trifoliata*, *Potentilla palustris*, *Salix rosmarinifolia*, *Scorzonera humilis*, *Stellaria palustris*, *Tephrosieris crispa*, *Valeriana dioica* a *Veronica scutellata*). Nově byly zaznamenány vzácné druhy *Eleocharis mamillata*, *Epilobium palustre* a *Myosotis caespitosa*.

Tento rozdíl je dán především skutečností, že manželé Rybníčkoví své průzkumy prováděli mezi lety 1958–1968, kdy tato lokalita nebyla zasažena odvodňovacími pracemi, vlastní plocha rašeliniště byla podstatně větší a bylo zde zachováno mnohem širší spektrum stanovišť. Tento fakt je patrný např. na úbytku druhů vázaných na porosty sv. *Violion caninae* (např. *Danthonia decumbens*) či lučních pramenišť. V dalších letech se bezpochyby projevilo odvodnění a zvýšený přísun živin z okolních polí, postupné vysušování a zarůstání rákosem obecným (*Phragmites australis*) a dřevinami. Na základě průzkumů provedených v posledních deseti letech lze velmi cenné a ohrožené druhy rašelinných společenstev *Drosera rotundifolia*, *Eriophorum latifolium*, *Juncus alpinarticulatus*, *Pedicularis palustris*, *Trichophorum alpinum* či *Urticularia minor* označit na této lokalitě za vyhynulé.

Tab. 3. Inventarizační seznam taxonů vyšších rostlin zjištěných v PR Rašeliniště Bažantka (A), v přilehlé olšíně (O) a Doupském rybníce (D) zaznamenaných v letech 2001–2002, s přehledem taxonů zaznamenaných v předchozích průzkumech (Růžička 1981, 1987; Rybníček et Rybníčková 1970, 1972; Čech 1998 nepublikováno).

Tab. 3. Plant taxa list of the Bažantka peat bog reserve (A), adjacent alder carrs (O) and Doupský fishpond (D). A review of floristic historical records is added.

§ – Chráněný druh podle vyhl. MŽP ČR č. 395/1992 Sb.: §1 – kriticky ohrožený druh, §2 – silně ohrožený druh, §3 – ohrožený druh

C – Druh Černého a červeného seznamu ČR (Procházka 2001): C1 – kriticky ohrožený taxon, C2 – silně ohrožený taxon, C3 – ohrožený taxon, C4 – vzácnější taxon vyžadující pozornost, méně ohrožený

+ = záznam konkrétního taxonu v průzkumu/literárním zdroji

R = Regionálně chráněný taxon Jihlavská podle nařízení OkÚ Jihlava č. 8/99

Ryb – Rybníček et Rybníčková 1970, 1972

Růž – Růžička 1981, 1987

Čech – Terénní průzkumy v r. 1998, nepublikováno

Plu = průzkum autora v letech 2001–2002

O = Mokřadní olšina navazující na území vlastní rezervace, průzkum v letech 2001–2002

D = Doupský rybník s litorálními porosty a bezprostředním okolím, průzkum v letech 2001–2002

§	C	R	Taxon	Ryb	Růž	Čech	Plu	O	D	Poznámka
		R	<i>Acorus calamus</i>	+	+			+		
			<i>Aegopodium podagraria</i>					+	+	
			<i>Agrostis canina</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Agrostis stolonifera</i>		+					
			<i>Achillea millefolium</i>			+	+		+	
			<i>Alchemilla</i> sp.						+	Na okraji louky

§	C	R	Taxon	Ryb	Růž	Čech	Plu	O	D	Poznámka
			<i>Alisma plantago-aquatica</i>		+			+	+	
			<i>Alnus glutinosa</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Alopecurus pratensis</i>	+		+	+			
			<i>Anemone nemorosa</i>							+
			<i>Angelica sylvestris</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Anthoxanthum odoratum</i>		+	+	+			+
			<i>Athyrium filix-femina</i>		+			+		
			<i>Betula pendula</i>	+	+	+	+	+		
		R	<i>Betula pubescens</i>	+	+	+	+			
			<i>Briza media</i>		+	+	+	+		
			<i>Calamagrostis canescens</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Calamagrostis epigejos</i>			+	+			+
			<i>Callitriche</i> sp.	+	+	+	+	+		
			<i>Caltha palustris</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Campanula palula</i>							+
			<i>Cardamine amara</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Cardamine pratensis</i>	+	+	+	+			+
			<i>Carex acuta</i>	+	+					
			<i>Carex canescens</i>	+	+	+	+			
		R	<i>Carex demissa</i>	+		+				
	C2	R	<i>Carex diandra</i>	+	+	+				
		R	<i>Carex echinata</i>	+	+		+	+		
		R	<i>Carex elongata</i>					+	+	
	C4	R	<i>Carex flava</i>	+	+					
§2	C2		<i>Carex lasiocarpa</i>	+	+	+	+	+		
§2	C2		<i>Carex limosa</i>	+	+	+	+			
			<i>Carex nigra</i>	+	+	+	+			
			<i>Carex ovalis</i>	+			+			
			<i>Carex pallescens</i>				+			
			<i>Carex panicea</i>	+	+	+	+			
§2	C2		<i>Carex pulicaris</i>	+						
			<i>Carex pilulifera</i>	+			+			
			<i>Carex rostrata</i>					+	+	
			<i>Carex vesicaria</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Carex vulpina</i>				+	+		
			<i>Centaurea jacea</i>			+	+			
			<i>Cerastium holosteoides</i>			+	+			+
			<i>Cirsium arvense</i>			+	+			
			<i>Cirsium oleraceum</i>	+						
			<i>Cirsium palustre</i>	+	+	+	+			+
			<i>Convolvulus arvensis</i>					+		
			<i>Corylus avellana</i>							+
		C3	<i>Crepis mollis</i>		+					
			<i>Crepis paludosa</i>	+	+		+			
§3	C3		<i>Dactylorhiza majalis</i>	+	+	+	+			+
			<i>Danthonia decumbens</i>	+						
			<i>Deschampsia cespitosa</i>	+	+	+	+			
§2	C3		<i>Drosera rotundifolia</i>	+	+					
			<i>Dryopteris carthusiana</i>		+		+	+		
		R	<i>Dryopteris expansa</i>					+		det. Z. Chocholoušková

§	C	R	Taxon	Ryb	Růž	Čech	Plu	O	D	Poznámka
			<i>Dryopteris filix-mas</i>					+		
	C4	R	<i>Eleocharis mamillata</i>			+	+			
			<i>Eleocharis palustris</i> agg.						+	
			<i>Elodea canadensis</i>			+	+			
			<i>Epilobium angustifolium</i>			+	+		+	
			<i>Epilobium ciliatum</i>			+				
	C4		<i>Epilobium palustre</i>			+	+			
			<i>Equisetum fluviatile</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Equisetum palustre</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Eriophorum angustifolium</i>	+	+	+	+	+		
	C2		<i>Eriophorum latifolium</i>	+						
			<i>Festuca rubra</i>	+	+	+	+			
			<i>Filipendula ulmaria</i>	+	+	+	+			+
			<i>Frangula alnus</i>	+	+	+	+	+	+	+
			<i>Galeobdolon argentatum</i>					+		
			<i>Galeopsis bifida</i>			+	+	+	+	
			<i>Galium aparine</i>				+	+		
			<i>Galium palustre</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Galium uliginosum</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Glyceria fluitans</i>			+				+
			<i>Glyceria maxima</i>					+	+	
			<i>Holcus lanatus</i>	+	+	+	+			+
			<i>Hypericum maculatum</i>		+	+	+			+
			<i>Impatiens parviflora</i>					+		
	C3		<i>Juncus alpinarticulatus</i>	+						
			<i>Juncus articulatus</i>	+	+	+	+	+		
			<i>Juncus bulbosus</i>	+	+	+	+			
			<i>Juncus conglomeratus</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Juncus effusus</i>	+	+	+				+
		R	<i>Juncus filiformis</i>	+	+	+	+			+
			<i>Lathyrus pratensis</i>	+	+	+	+			
			<i>Lemna minor</i>			+	+			+
			<i>Linum catharticum</i>	+					+	na okraji louky
			<i>Luzula campestris</i>	+			+			
			<i>Luzula multiflora</i>		+	+				
			<i>Luzula pilosa</i>	+						
			<i>Lycopus europaeus</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Lychnis flos-cuculi</i>		+	+	+			+
§2	C3		<i>Lysimachia thyrsiflora</i>					+		
			<i>Lysimachia vulgaris</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Lythrum salicaria</i>	+	+	+	+			+
			<i>Mentha arvensis</i> agg.	+			+	+	+	
§3	C3		<i>Menyanthes trifoliata</i>	+	+	+	+	+	+	
§1	C1		<i>Montia fontana</i>	+						pravděpodobně záměna s <i>M. halli</i>
	C4	R	<i>Myosotis caespitosa</i>				+			
			<i>Myosotis nemorosa</i>		+	+	+			+
			<i>Nardus stricta</i>	+	+					
§1	C1		<i>Nuphar pumila</i>							+
			<i>Oenanthe aquatica</i>							+
§3	C3		<i>Oxycoccus palustris</i>	+						

§	C	R	Taxon	Ryb	Růž	Čech	Plu	O	D	Poznámka
§2	C2		<i>Pedicularis palustris</i>	+	+					
§2	C3		<i>Pedicularis sylvatica</i>	+	+					
			<i>Phalaris arundinacea</i>	+	+	+	+		+	
			<i>Phragmites australis</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Picea abies</i>					+	+	
			<i>Plantago lanceolata</i>		+					
			<i>Poa annua</i>		+		+			
			<i>Poa pratensis</i>		+	+	+			
			<i>Poa trivialis</i>		+					
			<i>Potamogeton pusillus</i>			+			+	
			<i>Potentilla anserina</i>		+	+	+			
			<i>Potentilla argentea</i>				+		+	
			<i>Potentilla erecta</i>		+	+	+		+	
	C4	R	<i>Potentilla palustris</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Pulmonaria cf. officinalis</i>					+		v okrajové části, pravděpodobně zplanělé (zahradní odpad)
			<i>Ranunculus acris</i>		+	+	+		+	
			<i>Ranunculus auricomus</i> agg.		+	+	+			
			<i>Ranunculus bulbosus</i>				+			
			<i>Ranunculus flammula</i>	+	+	+	+			
			<i>Ranunculus repens</i>		+	+	+	+	+	
			<i>Rumex acetosa</i>		+	+	+			
			<i>Rumex obtusifolius</i>			+	+			
			<i>Salix aurita</i>	+	+	+	+			
			<i>Salix caprea</i>				+		+	
			<i>Salix cinerea</i>	+	+	+	+		+	
			<i>Salix pentandra</i>	+	+	+	+		+	
	C3		<i>Salix rosmarinifolia</i>	+	+	+	+			
			<i>Sambucus nigra</i>			+	+			
			<i>Sambucus racemosa</i>			+	+			
			<i>Sanguisorba officinalis</i>			+	+			
			<i>Scirpus sylvaticus</i>	+	+	+	+	+	+	
	C3	R	<i>Scorzonera humilis</i>	+	+		+			
			<i>Scrophularia nodosa</i>		+	+	+			
			<i>Scutellaria galericulata</i>	+	+	+	+		+	
			<i>Senecio ovatus</i>			+	+		+	
			<i>Sorbus aucuparia</i>					+	+	
			<i>Sparganium erectum</i>			+		+		
			<i>Spirodela polyrhiza</i>				+		+	
			<i>Stellaria alsine</i>		+			+		
			<i>Stellaria graminea</i>			+	+			
	C3	R	<i>Stellaria palustris</i>	+	+	+	+			
	C4	R	<i>Tephroseseris crispa</i>	+	+	+	+			
			<i>Trifolium hybridum</i>			+	+			
			<i>Trifolium repens</i>		+					
	C3		<i>Trifolium spadiceum</i>	+	+					
§2	C2		<i>Trichophorum alpinum</i>	+						
			<i>Typha latifolia</i>	+	+	+	+	+	+	
			<i>Urtica dioica</i>		+	+	+	+		
	C4	R	<i>Utricularia australis</i>					+		

§	C	R	Taxon	Ryb	Růž	Čech	Plu	O	D	Poznámka
	C2		<i>Utricularia minor</i>	+						
	C4	R	<i>Valeriana dioica</i>	+	+	+	+			
			<i>Veronica chamaedrys</i>		+	+	+			
	C4	R	<i>Veronica scutellata</i>	+	+	+	+		+	
		R	<i>Viola palustris</i>	+	+	+	+	+		
			E₀							
			<i>Aulacomnium palustre</i>						+	
			<i>Dicranella heteromalla</i>				+	+		
			<i>Hypnum cupressiforme</i>				+	+		
			<i>Plagiomnium affine</i>				+	+	+	
			<i>Plagiothecium denticulatum</i>				+	+		
			<i>Pohlia nutans</i>				+	+		
			<i>Polytrichum nutans</i>				+	+		
			<i>Polytrichum commune</i>					+		
			<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>				+	+	+	
			<i>Sphagnum palustre</i>				+	+		
			<i>Sphagnum squarrosum</i>				+	+		
			<i>Sphagnum teres</i>				+	+		

VZÁCNÉ, OHROŽENÉ A REGIONÁLNĚ VÝZNAMNÉ TAXONY

Na celé inventarizované ploše (obr. 1) bylo v letech 2001–2002 celkem zaznamenáno 17 taxonů registrovaných v Červeném seznamu České republiky (C1 – 1 taxon, C2 – 2 taxony, C3 – 6 taxonů, C4 – 8 taxonů) (Procházka 2001), 6 taxonů chráněných vyhláškou MŽP ČR č. 395/1992 Sb. (§1 – 1 taxon, §2 – 3 taxony, §3 – 2 taxony) a 16 regionálně chráněných druhů rostlin Jihlavska podle nařízení OkÚ Jihlava č. 8/99.

Za nejvýznamnější lze jistě označit výskyt druhu *Nuphar pumila* na ploše Doupského rybníka. Jedná se o zcela unikátní výskyt nejenom na Jihlavsku, ale i v celé České republice. Populace stulíku malého se vyskytuje na celé vodní ploše rybníka.

Dále mezi velmi významné druhy patří silně ohrožená *Carex limosa* (C2). Ostřice bažinná se vyskytuje pouze na jediném místě (tab. 1, fyt. snímek č. 2) kolem malé terénní deprese na ploše 2x2 m, která v letech 2001–2005 pravidelně vysychala. *Carex limosa* je druhem vázaným na silně zvodnělé plochy rašelinných biotopů, zřejmě se proto jedná o zbytky původního porostu. Dalším silně ohroženým druhem vyskytujícím se na poměrně malé ploše je *Carex lasiocarpa* (C2). Ostřice plstnatoplodá se vyskytuje na ploše velké cca 12x12 m, přibližně ve středu nejzachovalejší části rašeliniště (fyt. snímek č. 9), ale také maloplošně (cca 4x4 m) v podmáčené olšíně (fyt. snímek č. 21).

Z ohrožených druhů (C3) se na lokalitě velmi hojně vyskytují *Menyanthes trifoliata* a *Stellaria palustris* (fyt. snímek č. 1, 8). Vachta trojlístá se vyskytuje jak na celé ploše rašeliniště, tak v litorálním porostu a v olšíně. Výskyt v li-

torálu rybníka je závislý na zapojení dominantního porostu ostřice měchýřkaté (*Carex vesicaria*) a ostřice zobánkaté (*Carex rostrata*). V olšíně se vyskytuje v terénních sníženinách (fyt. snímek č. 21). Dalším ohroženým druhem je *Salix rosmarinifolia* (fyt. snímek č. 8) vyskytující se při jihozápadním okraji rezervace. Velmi omezeně se na lokalitě vyskytuje *Dactylorhiza majalis* (fyt. snímek č. 4). V roce 2001 bylo zaznamenáno 15 jedinců, v roce 2002 pouze 8, v roce 2003 již pouze 3 jedinci a v roce 2004 žádný. Výskyt vstavače májového byl zaznamenán také při okraji litorálního porostu Doupského rybníka v návaznosti na porost *Filipendula ulmaria*, jednalo se však jen o dva jedince zaznamenané pouze v roce 2001. Hadí mord nízký (*Scorzonera humilis*) byl zaznamenán ve dvou exemplářích při jižním okraji rezervace ve společenstvech blízkých sv. *Violion caninae*. Posledním druhem spadajícím do kategorie C3 je *Lysimachia thyrsoiflora*. Vrbina kytkokvětá se vyskytuje v olšíně především při jižním okraji v sousedství vodní plochy.

Taxony *Epilobium palustre*, *Potentilla palustris*, *Tephrosieris crispa*, *Valeriana dioica* a *Veronica scutellata* řazené do kategorie C4 se na lokalitě vyskytují v početných populacích. *Myosotis caespitosa* se roztroušeně vyskytuje převážně při jihovýchodním okraji rezervace. *Dryopteris expansa* a *Utricularia australis* se vyskytovaly pouze v podmáčené olšíně mimo vlastní rezervaci. Bublinatka jižní byla zaznamenána ojedinele v prohlubních poblíž vodní plochy. Výskyt *Dryopteris expansa* byl vázán na sušší místa při severním okraji olšiny.

Z plochy přírodní rezervace je uváděn taxon *Sedum villosum* (Rybniček 1974), při dalším průzkumu lokality již nebyl nalezen (Růžička 1987).

ZHODNOCENÍ STAVU LOKALITY A OPATŘENÍ OCHRANY PŘÍRODY

Z analýzy rašelinných sedimentů lze usoudit, že rašeliniště vzniklo na přelomu subboreálu a staršího subatlantiku, cca před 2000 lety (Rybníčková 1974). Po 2. světové válce přestala být nejvíce zamokřená místa extenzivně obhospodařována a postupně zarůstala dřevinným náletem, na části byla provedena počátkem 60. let umělá výsadba vrb (*Salix pentandra*). Nejvážnější zásah však lokalitu postihl v letech 1976–78, kdy byly odvodněny okolní svažité (vlhké a rašelinné) louky a otevřené odvodňovací příkopy prořaly i vlastní rašeliniště. Tyto příkopy tvoří v současnosti i JZ a SZ hranici území. Okolní porosty byly po odvodnění rozorány, část převedena na ornou půdu, část na intenzivní travní porosty.

I přes vyhlášení chráněného území v roce 1982 nadále pokračovala degradace nelesních stanovišť expanzí *Phragmites australis* a *Calamagrostis epigejos* a náletem dřevin. Tyto nežádoucí procesy jsou umocněny snížením hladiny podzemní vody v rašeliništi a jejím kolísáním vlivem narušeného vodního režimu lokality.

I přesto, že bylo před několika lety obnoveno pravidelné kosení na zachovalější části ploch, je v současnosti stále nejvíce škodlivým jevem rozšiřování porostů *Calamagrostis epigejos* a terestrických rákosin do cenných ploch ze sousedících neobhospodařovaných částí. Zejména v případě rákosin je žádoucí rozšířit kosenou plochu právě na úkor těchto porostů a na zasažených plochách případně opakovat seč dvakrát ročně. Dále je třeba tlumit nálet olše (*Alnus glutinosa*), břízy (*Betula pendula*) a vrb (*Salix* sp.) zastiňující heliofilní společenstva.

Významným problémem je likvidace biomasy vzniklé při kosení. Pokosená biomasa je skladována většinou v podrostu náletových dřevin. Akumulace biomasy může mít do budoucna ruderalizační efekt. Proto je nutné zabránit skladování biomasy přímo na ploše rezervace.

Významným negativním faktorem bylo nerespektování ochranného pásma kolem vlastní rezervace. Při deštích opakovaně docházelo ke splachování ornice do kanálů tvořících hranici území, jejich zanášení a ovlivňování plochy rezervace splachy rozpuštěných agrochemikálií a nadměrným přísunem živin. Ochranné pásmo vzniklo až v roce 2006 převedením sousední orné půdy na trvalý travní porost a je stále velmi omezeného rozsahu.

Dále je třeba provést jednorázové revitalizační zásahy, jako je vytvoření malých hrází na odvodňovacích příkopech, aby bylo omezeno kolísání hladiny spodní vody v rašeliništi. Před tímto zásahem by bylo nutné provést rozbor vody v odvodňovacích příkopech. Pokud by byla silně eutrofizována, nebyl by tento zásah vhodný.

Doupský rybník s litorálním porostem a přilehlou podmáčenou olšinou byl v minulosti negativně ovlivněn chovem ryb a polodivokých kachen. V současné době se na rybníku hospodaří pouze extenzivně a od chovu kachen se upustilo úplně.

V neposlední řadě lze poznamenat, že vzhledem k výskytu zachovalých přírodních biotopů a populace kriticky ohroženého *Nuphar pumila* je žádoucí připojení Doupského rybníka a navazující olšiny k stávající Přírodní rezervaci.

PODĚKOVÁNÍ

Sledované území bylo zpracováno v rámci diplomové práce, proto bych rád poděkoval mé vedoucí diplomové práce RNDr. Zdeňce Chocholouškové, Ph.D, dále za odbornou spolupráci Ester Ekrtové a v neposlední řadě Jiřímu Juříčkovi za vytvoření mapových výstupů. Ludkovi Čechovi děkuji za poskytnutí nepublikovaných floristických údajů.

LITERATURA

- BRAUN-BLANQUET J. (1932): Plant Sociology. The study of plant communities. – Mc Graw-Hill Book Comp., New York, London.
- ČECH L., ŠUMPICH J., ZABLOUDIL V. et al. (2002): Jihlavsko. – In: MACKOVČIN P., SEDLÁČEK M. [eds.]: Chráněná území ČR, svazek VII. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
- DEMEK J. [ed.] (1987): Zeměpisný lexikon ČSR: Hory a nížiny. – Academia, Praha.
- EHRENDORFER F. et HAMANN U. (1965): Vorschläge zu einer floristischen Kartierung von Mitteleuropa. – Ber. Deutsch. Bot. Ges., 78: 35–50.
- CHYTRÝ M., KUČERA T. et KOČÍ M. [eds.] (2001): Katalog biotopů České republiky. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- KLIKA J. et ŠMARDA J. (1944): Návrh na zřízení dvou lučních rezervací v Jihlavských vrších. – Krása našeho domova, 36: 155–156.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. et ŠTĚPÁNEK J. [eds.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.
- KUČERA J. et VÁŇA J. (2003): Check- and Red List of bryophytes of the Czech Republic. – Preslia, 75: 193–222.
- MORAVEC J. et al. (1994): Fytocenologie (Nauka o vegetaci). – Academia, Praha.
- MORAVEC J. [ed.] (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. 2. ed. – Severočes. Přír., Litoměřice.
- NEUHÄUSLOVÁ Z., MORAVEC J. [eds.] et al. (1997): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky 1: 500 000. – Botanický ústav AV ČR, Průhonice.
- NEUHÄUSLOVÁ Z. et al. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. Textová část. – Academia, Praha.
- PLUNDER M. (2006): Flóra a vegetace PR Rašeliniště Bažantka. – Ms. [Mgr. Thesis, depon in: Pedagogická fakulta ZU, Plzeň].

- PROCHÁZKA F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky. – Příroda, 18: 1–166.
- RŮŽIČKA I. (1981): Rašelinné druhy Červeného seznamu flóry ČSR v okolí Telče na Českomoravské vrchovině. – Památky a přír., 6: 362–367.
- RŮŽIČKA I. (1987): Výsledky záchranného průzkumu ohrožené květeny mizejících rašelinišť a rašelinných luk v okolí Telče na Českomoravské vrchovině. – Vlastiv. sbor. Vysočiny, sect. natur., 8: 153–192.
- RYBNÍČEK K. (1974): Die Vegetation der Moore im südlichen Teil der Böhmischem-Mährischen Höhe. – In: Vegetace ČSSR, ser. A, 6: 1–243, Praha.
- RYBNÍČKOVÁ E. (1974): Böhmischem-Mährischen Höhe während des Spätglazials und Holozäns. – Vegetace ČSSR, Praha, Ser. A, 7: 1–163.
- RYBNÍČEK K. et RYBNÍČKOVÁ E. (1961): Rašeliniště Jihlavských vrchů. – Ochr. přír., 16: 78–84.
- RYBNÍČEK K. et RYBNÍČKOVÁ E. (1970): Rozšíření rašelinných a bažinných rostlin v jižní části Českomoravské vysočiny I. – Vlastiv. sbor. Vysočiny, sect. natur., 6: 77–86.
- RYBNÍČEK K. et RYBNÍČKOVÁ E. (1972): Rozšíření rašelinných a bažinných rostlin v jižní části Českomoravské vysočiny II. – Vlastiv. sbor. Vysočiny, sect. natur., 7: 67–79.
- SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: HEJNÝ S. et SLAVÍK B. [eds]: Květena České socialistické republiky, 1: 103–121, Academia, Praha.